

อุตสาหกรรมปิโตรเคมี

สรุปแนวโน้มอุตสาหกรรม

ISIC : 52201300 การผลิตพลาสติกและยางสังเคราะห์ขั้นต้น

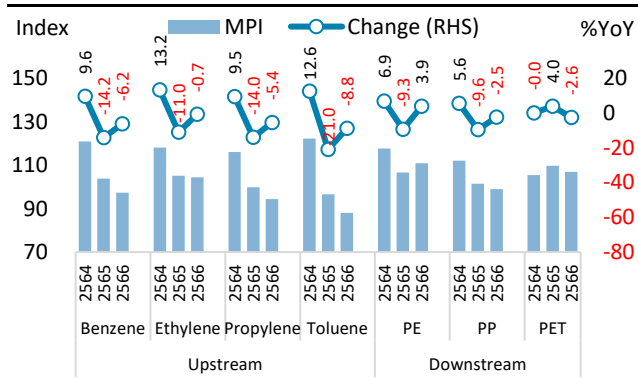
อุตสาหกรรมปิโตรเคมีในปี 2567 มีแนวโน้ม "Negative" โดยมีปัจจัยกดดันจากความต้องการผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีทั่วโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวสู่ภาวะปกติ โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีอันดับหนึ่งของไทย ที่คาดว่าจะฟื้นตัวในระดับต่ำต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา ประกอบกับสถานการณ์ด้านกำลังการผลิตส่วนเกิน (Over Supply) ที่ยังคงมีอยู่ พร้อมกับกำลังการผลิตใหม่ที่จะเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2567-2568 กดดันให้กำไรจากส่วนต่างของราคาปิโตรเคมี (Spread) มีแนวโน้มอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในอดีตก่อนช่วงโควิด-19

อย่างไรก็ตาม ราคาวัตถุดิบตั้งต้น และราคาพลังงานในปี 2567 มีแนวโน้มปรับลดลงส่งผลให้ Spread มีแนวโน้มทรงตัวในระดับเดียวกับปี 2566 ขณะที่ผู้ผลิตรายใหญ่ในตลาดเอเชียมีแนวโน้มที่จะพิจารณาชะลอการขึ้นกำลังการผลิตใหม่ในบางโครงการ ไปเริ่มการผลิตในปี 2568-2570 แทน เพื่อลดผลกระทบจากปัญหาอุปทานส่วนเกิน และรักษาระดับกำลังการผลิตในสายการผลิตปัจจุบัน รวมถึงปรับการลงทุนใหม่ให้เน้นไปยังกลุ่ม Specialty, Recycled และ Low Carbon มากขึ้น

ภาพรวมอุตสาหกรรม

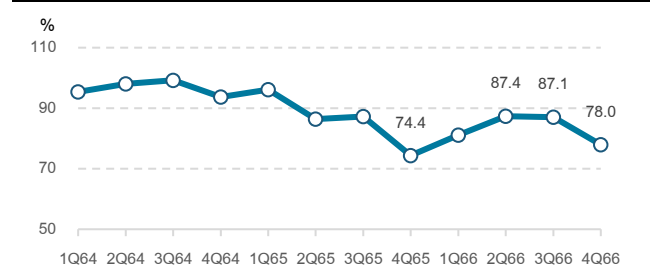
ภาพรวมอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในปี 2566 มีการปรับตัวลดลงต่อเนื่องจากปี 2565 โดยการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีในกลุ่มต้นน้ำมีการปรับลดลงในทุกผลิตภัณฑ์ เนื่องจากแรงกดดันจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวช้า โดยเฉพาะตลาดจีนซึ่งเป็นผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีรายใหญ่ที่สุดของโลก และตลาดส่งออกสำคัญของไทย ที่ภายหลังการยกเลิกมาตรการ Zero-Covid แล้วก็ยังมีฟื้นตัวช้ากว่าที่คาด กระทั่งอุปสงค์ในผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีตลอดปี 2566 แม้ว่าช่วงไตรมาสที่ 2-3 ปี 2566 อัตราการใช้กำลังการผลิตในกลุ่มปิโตรเคมีจะเริ่มฟื้นตัวแต่กลับมาชะลอตัวอีกครั้งในช่วงไตรมาสที่ 4 สอดคล้องกับระดับการผลิตของอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ชะลอตัวลงเช่นกัน

รูปที่ 1 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

รูปที่ 2 อัตราการใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

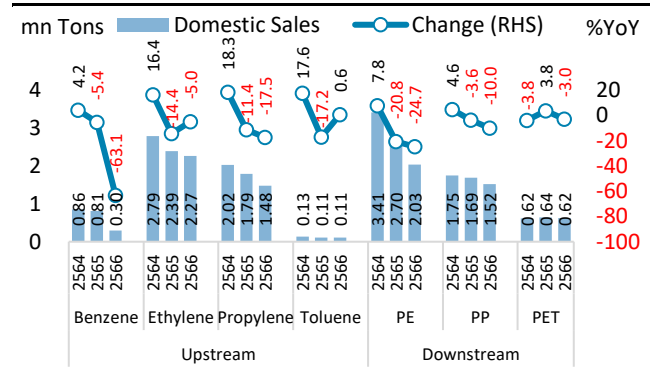

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สถานการณ์ด้านการจำหน่าย

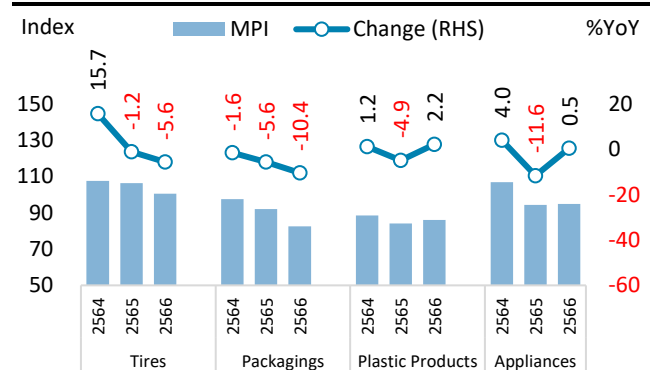
สำหรับภาพรวมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีในปี 2566 ยังมีการปรับลดลงทั้งในส่วนของผลิตภัณฑ์ขั้นต้นและขั้นปลาย โดยเป็นการปรับลดลงในเกือบทุกผลิตภัณฑ์ ตามความต้องการใช้งานภายในประเทศที่ลดลงสอดคล้องกับปริมาณการผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ และกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางล้อ ที่ปรับลดลงมากกว่าปี 2565 ซึ่งมีปัจจัยสำคัญมาจากภาคการส่งออกที่ชะลอตัวตามอุปสงค์ต่างประเทศ จึงส่งผลให้ปริมาณการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกของไทยปรับลดลงตามไปด้วย

รูปที่ 3 ปริมาณการจำหน่ายของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

รูปที่ 4 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญ

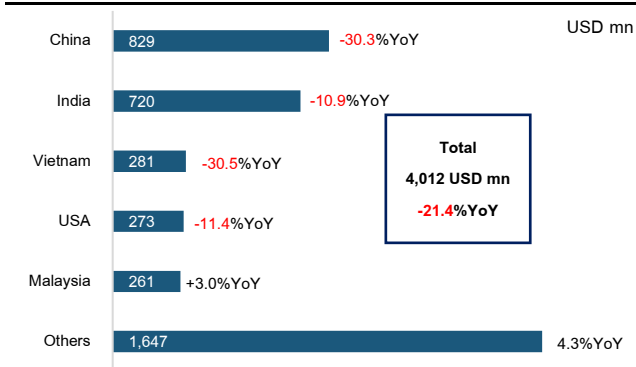

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สถานการณ์ด้านตลาดต่างประเทศ

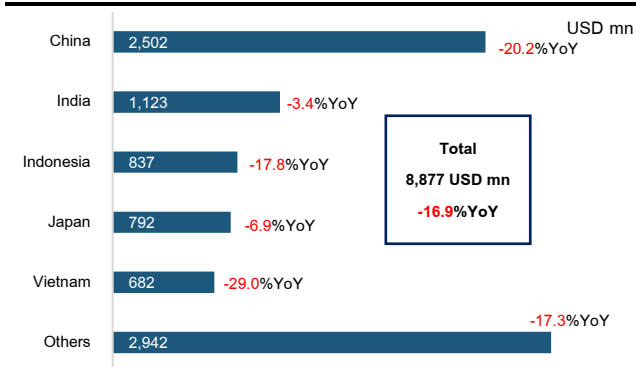
ในปี 2566 ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นและขั้นปลายคิดเป็นสัดส่วนราว 9% และ 38% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ซึ่งมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีในภาพรวมมีการปรับตัวลดลงมาก โดยในส่วนของผลิตภัณฑ์ขั้นต้นพบว่ามูลค่าการส่งออกเคมีภัณฑ์อินทรีย์ทั้งสิ้น 4,014 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 21.4%YoY ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกที่ลดลงมากในตลาดหลักอย่าง จีน อินเดีย เวียดนาม และอเมริกา โดยในส่วนของผลิตภัณฑ์ขั้นปลายมีมูลค่าการส่งออกเม็ดพลาสติกทั้งสิ้น 8,877 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 16.9%YOY โดยเป็นการลดลงในทุกๆตลาด ทั้งนี้ การส่งออกไปจีนที่ลดลงมากเป็นผลจากทั้งการการฟื้นตัวอย่างช้าๆของเศรษฐกิจจีน และการพึ่งพาตนเอง (Self-Sufficient) ในการเพิ่มกำลังการผลิตปิโตรเคมีในประเทศอย่างต่อเนื่อง

รูปที่ 5 มูลค่าการส่งออกเคมีภัณฑ์อินทรีย์ปี 2566

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

รูปที่ 6 มูลค่าการส่งออกเม็ดพลาสติกปี 2566

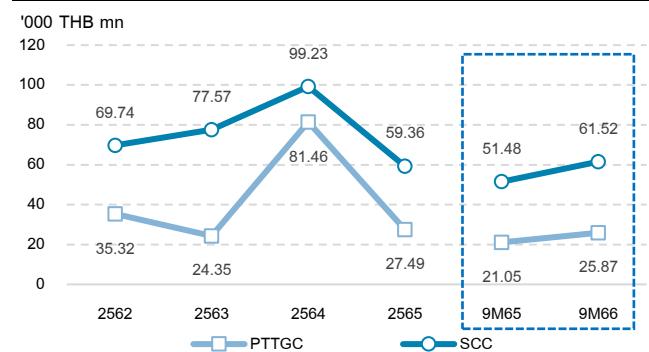
ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

สถานการณ์ด้านผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาถึงผลการดำเนินงานในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2566 ของผู้ประกอบการรายใหญ่ 2 ราย ที่มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันมากกว่า 80% ของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี โดยพบว่าทั้ง PTTGC (บริษัทปิโตรเคมีของกลุ่ม PTT) และ SCGC (บริษัทปิโตรเคมีของกลุ่ม SCG) ต่างมี EBITDA ปรับเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเป็นผลมาจากราคาน้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติที่เป็นวัตถุดิบตั้งต้น (Feed Stock) ปรับลดลงมาก ส่งผลให้

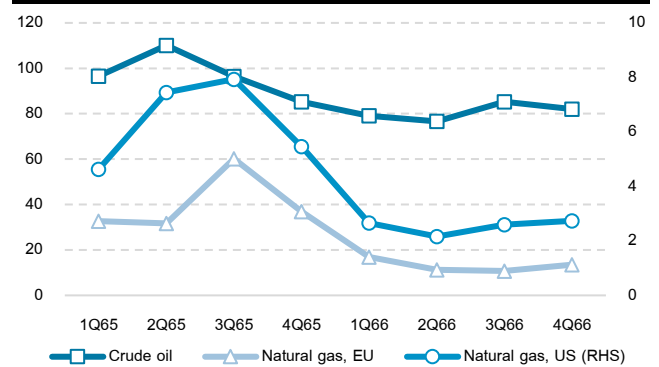
ส่วนต่างราคาของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี (Spread) ปรับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2566 ขณะที่ยอดขายโดยรวมของผู้ประกอบการทั้ง 2 ราย แม้ในไตรมาสที่ 3 มีการฟื้นตัวจากไตรมาสที่ 2 เล็กน้อย แต่ยังคงลดลงจากปีก่อนหน้าราว 10% ทั้งจากอุปสงค์และคำสั่งซื้อจากต่างประเทศที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่และ กำลังการผลิตใหม่ที่ยังเพิ่มต่อเนื่องกดดันให้ Spread ไม่สามารถขยายตัวได้เต็มที่

รูปที่ 7 EBITDA ของผู้ประกอบการรายใหญ่ของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

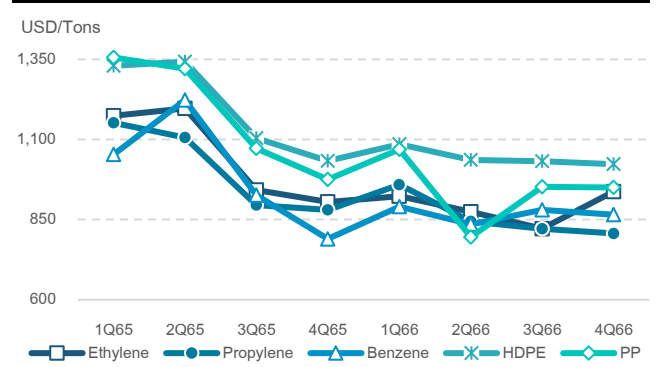
รูปที่ 8 ราคาวัตถุดิบตั้งต้น (Feed Stock)

ที่มา : World bank

หมายเหตุ : Crude Oil (USD/bbl), Natural gas (USD/mmbtu)

รูปที่ 9 ราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีที่สำคัญ

ที่มา : SCG

แนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีในระยะ 1 ปีข้างหน้า การผลิตและจำหน่ายยังมีแนวโน้มถูกกดดันจากอุปสงค์ในผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีที่ฟื้นตัวได้ช้า โดยเฉพาะอุปสงค์จากจีนที่คาดว่าจะฟื้นตัวในอัตราที่ต่ำต่อเนื่องจากปี 2565 แม้ว่าจีนจะมีการปลดล็อก Zero-Covid มาแล้วกว่า 1 ปี แต่ภาคสังหาริมทรัพย์ยังคงส่งผลกระทบต่อการเติบโตของเศรษฐกิจจีน โดยในฝั่งอุปทาน ยังคงถูกกดดันจากภาวะกำลังการผลิตส่วนเกิน (Over Supply) ต่อเนื่อง พร้อมกับกำลังการผลิตใหม่ที่คาดว่าจะเริ่มดำเนินการเชิงพาณิชย์ได้ในช่วงปี 2567-2568 กดดันให้ราคา Spread ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีต่างๆ มีแนวโน้มอยู่ในระดับเดียวกับปี 2565 ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในอดีตก่อนช่วงโควิด-19 แม้ผู้ผลิตจะได้านิสงส์จากราคาวัตถุดิบตั้งต้นที่มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่ถือว่าอยู่ในระดับสูงกว่าอดีต

ทั้งนี้ จากปัจจัยกดดันข้างต้น ส่งผลให้ผู้ผลิตปิโตรเคมีรายใหญ่ โดยเฉพาะในเอเชีย เริ่มพิจารณาชะลอการขึ้นกำลังการผลิตใหม่ออกไปในช่วงปี 2568 – 2570 แทน เพื่อรักษาอัตรากำลังการผลิตของสายการผลิตเดิมไม่ให้เกิดผลดง พร้อมกับปรับการลงทุนใหม่ให้เน้นไปยังกลุ่ม Specialty, Recycled และ Low Carbon มากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะสามารถช่วยคลี่คลายปัญหาอุปทานส่วนเกินและอุตสาหกรรมปิโตรเคมีโดยรวมจะกลับมาเริ่มฟื้นตัวได้ในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2567

อย่างไรก็ตาม ในระยะถัดไป กลุ่มผู้ผลิตปิโตรเคมีพื้นฐานในไทย อาจเผชิญความเสี่ยงจากการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง (GCC) ที่มีราคาต่ำกว่ามาทดแทนผลิตภัณฑ์ในประเทศ เนื่องจากไทยกำลังเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับ GCC ซึ่งครอบคลุมกลุ่มผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีด้วย (ข้อมูล ณ มกราคม 2567) ผู้ผลิตไทยจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เพื่อลดทอนผลกระทบต่อรายได้อาจเกิดขึ้นในอนาคต